

หลักสูตรสถานศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ระดับ ๓

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-ม.๖)

สาระการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาทุกสังกัด จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้เป็นกรอบ และทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ใช้อยู่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้มีเอกภาพและมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการที่ประกาศไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นำไปพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และการศึกษาพระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ครูบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกรูป/คน ที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ ครั้งนี้ ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังว่าหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดต่อไป

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

๐๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

หน้า

ประกาศ สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕
คำนำ
สารบัญ

ก
ข
ค

ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๑
ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๑
วิสัยทัศน์สาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๒
พันธกิจสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๒
เป้าหมายหรือความคาดหวังของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๒
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๒
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศาสนาปฏิบัติ	๓
คุณภาพผู้เรียน	๓
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง	๔
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๖
คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๖
แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๑๐
หน่วยการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๑๗
โครงสร้างสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๑๘
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๒๒
การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศาสนปฏิบัติ	๓๘

ภาคผนวก

อภิธานศัพท์	๓๙
เทคนิควิธีสอนของพระพุทธเจ้า	๕๒
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพุทธวิธี ๙ อย่าง	๕๕
ทักษะชีวิตที่ต้องการเน้นตามกระบวนการสอนแบบพุทธวิธี ๙ อย่าง	๕๙
คำสั่งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕	๖๒

ประกาศ

สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

เรื่อง อนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา ๒๕๕๒ และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๕๓ นั้น

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายขึ้น เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕ มีแนวการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และอนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาบาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๐๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(ลงชื่อ)

(พระครูสุนทรพิมลศีล)

ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๕